

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN

”MÄNNISKOR KÄMPAR FÖR ATT ÖVERLEVA – ATT PRATA OM JÄMSTÄLLDHET, DET ÄR BARA LYX!”

- En kvalitativ studie om förutsättningarna att lyckas med implementeringen av Agenda 2030:s jämställdhetsmål.

Azra Halalkic

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Statsvetarprogrammet SK1523
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht/2017
Handledare:	Lena Wängnerud

Tack!

Först och främst vill jag rikta ett stort och varmt tack till min handledare Lena Wängnerud på Göteborgs universitet och till mina informanter inom Göteborgs kommun.

Ni har alla varit väldigt tillmötesgående, stöttande och hjälpsamma. Tack för att ni möjliggjort min forskning!

Abstract

Agenda 2030 är ett FN-direktiv som antogs av generalförsamlingen i slutet av 2015. Direktivet innehåller 17 globala mål med tillhörande 169 delmål, som världens alla länder har i uppgift att uppfylla senast 2030. Intresset för implementeringen av dessa globala mål bör ligga i alla medlemsstaters intresse. Tidigare forskning visar på att Sverige är ett föregångsland vad gäller att prioritera jämställdhet (Alnebratt & Rönnblom 2016; Callerstig 2014). Därför har uppsatsen koncentrerats till att enbart behandla det globala jämställdhetsmålet (mål 5).

Forskning visar även på att svenska kommuner har en stark självstyrande makt och brukar ha ett gediget intresse av att vilja implementera beslut som regeringen beslutat om (Forsberg 2002). Syftet med uppsatsen är att undersöka förutsättningarna för att lyckas implementera det globala jämställdhetsmålet på lokal nivå i Sverige. Göteborgs kommun har valts som analysenhet då förutsättningarna att prioritera jämställdhet anses goda för kommunen.

Hittills har SCB (2017) kartlagt framgångarna med Agenda 2030 på ett kvantitativt sätt genom att granska 27 organisationer och myndigheters arbete. Därför har jag valt att bidra till denna kartläggning genom att göra en kvalitativ studie med informantintervjuer som metod. Lennart Lundquists (1992) implementeringsteori kring *kunna, vilja, förstå* ligger till grund för uppsatsens analys och kodning av informanternas svar. Lundquist (1992) menar att viljan är den viktigaste faktorn för implementering av en policy men min uppsats visar att det i fallet Göteborgs kommun inte riktigt stämmer. Sanningen är inte fullt så oproblematisk som Lundquists teori välvilligt kan tolkas.

Nyckelord: Agenda 2030, jämställdhet, implementering, informantintervjuer.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	5
<i>1.1 SVENSK JÄMSTÄLLDHETSINTEGRERING</i>	6
2. SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	8
3. TIDIGARE FORSKNING	9
<i>3.1 IMPLEMENTERINGSFORSKNING</i>	9
<i>3.2 IMPLEMENTERING AV TIDIGARE FN-DIREKTIV OCH SATSNINGAR</i>	11
4. TEORI	14
5. METOD & DESIGN	15
<i>5.1 METODDISKUSSION</i>	16
<i>5.2 UTFORMNING AV INTERVJUGUIDE</i>	16
<i>5.3 FORSKNINGSETIK</i>	17
<i>5.4 URVAL - GÖTEBORGS KOMMUN</i>	18
<i>5.5 KODNINGSSCHEMA</i>	21
<i>5.6 ANALYSSCHEMA</i>	23
7. RESULTAT	26
<i>7.1 DELMÅL 5.1</i>	26
<i>7.2 DELMÅL 5.2</i>	28
<i>7.3 DELMÅL 5.3</i>	29
<i>7.4 DELMÅL 5.4</i>	30
<i>7.5 DELMÅL 5.5</i>	32
<i>7.6 DELMÅL 5.6 A, B, C</i>	33
<i>7.7 PROBLEMATISERING AV RESULTATTOLKNING</i>	37
8. ANALYS	37
9. SLUTSATSER	42
10. KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	43
INTERNETKÄLLOR:	43
LITTERATURFÖRTECKNING:	45
11. BILAGA 1 – AGENDA 2030	47
12. BILAGA 2 – INTERVJUGUIDE AGENDA 2030	48
13. BILAGA 3 – INFORMANTFÖRTECKNING	50
14. BILAGA 4 - MEJL TILL KOMMUNPOLITIKER	51

1. Inledning

I september 2015, på FN:s högkvarter i New York antog FN:s generalförsamling, bestående av samtliga stats- och regeringschefer inom medlemsstaterna ett nytt direktiv som namngivits Agenda 2030. Detta direktiv kom att bli ett resultat ifrån en konferens i Rio de Janeiro 2012 där medlemsstaterna diskuterade framtiden för världens hållbarhetsutveckling. Där enades generalförsamlingen om att milleniemålen¹ inte varit tillräckliga och behövde således reformeras. Sedan slutet på 2015 har Agenda 2030 ersatt milleniemålen. Agenda 2030 började gälla från och med 1 januari 2016 och det är dess medlemsstater som bär det yttersta ansvaret för att implementera samtliga 17 globala mål (FN-förbundet 2017). Eftersom Sverige är ett land som länge arbetat med jämställdhet är min ambition att i denna uppsats undersöka hur förutsättningar ser ut att lyckas med implementeringen av jämställdhetsmålet (mål 5) inom Agenda 2030.

En förändring direktivet Agenda 2030 medför är att direktivet omfattar tre dimensioner; ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Agenda 2030 är dessutom universell och omfattar världens alla länder, vilket också är en ny förändring. Detta innebär att länder som befinner sig i utvecklingsstadiet eller som redan utvecklats till ett land med relativt hållbara strategier kommer omfattas av detta direktiv. Detta för att försöka skapa hållbarhet på lång sikt och för att försöka skapa en mer jämlik värld (Regeringen 2015). Denna ambition medför krav på bättre och tydligare samarbete och samordning mellan länder, samhällsnivåer, näringsliv och på det civila samhället (SKL 2017).

Agenda 2030 innehåller 17 globala mål med 169 tillhörande delmål. Målen omfattar och berör de flesta samhällsutmaningar och handlar om alltifrån fattigdomsbekämpning till att utforma strategier för att bygga mer hållbara städer ur ett miljöperspektiv. En ytterligare

¹ Milleniemålen innehåller åtta mål för utveckling som antogs 2000. Dessa milleniemål ersattes 2015 mot Agenda 2030 och målen utökades till sjutton globala mål (FN:s utvecklingsprogram UNDP, milleniemålen, u.å.).

² Taget ur Regeringens dokument: Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling⁵

Den svenska regeringen har sex nationella politiska mål för jämställdhet (Regeringen 2014). För att lyckas med dessa jämställdhetspolitiska mål har olika strategier, metoder och insatser tagits fram. Bland annat har statens offentliga utredningar (SOU) tagit fram en metodbok gällande jämställdhetsintegrering som kan användas inom företag, ideella organisationer eller myndigheter som vill arbeta mer jämställt (SOU 2007). Den teoretiska definitionen av jämställdhetsintegrering, fastställd av Europarådet, lyder:

”Gender mainstreaming is the (re)organisation, improvement, development and evaluation of policy processes so that a gender equality perspective is incorporated in all policies at all levels at all stages, by the actors normally involved in policy making” (Council of Europe 1998, s. 15)

Sammantaget syftar jämställdhetsintegrering att implementera ett jämställdhetsfokus på alla nivåer och det ska inte ses som ett sidoprojekt utanför den “vanliga” verksamheten (Regeringen 2015).

Daly (2005) har undersökt jämställdhetsintegrering i åtta länder och har av resultatet fastställt tre idealtyper identifierats för jämställdhetsstyrning kopplat till den befintliga implementeringsprocessen. I resultatet skiljer sig Sverige åt från övriga undersökta länder på så sätt att den svenska implementeringsprocessen arbetar med, vad Daly kallar det - *integrated approach*. Detta menar Daly är unikt eftersom hela samhällskedjan, från regering till kommun, gör sitt yttersta för att implementera jämställdhet i sitt befintliga arbete och i sin verksamhet (Daly 2005, s. 438-9).

Jämställdhetsintegrering som strategi har kritiserats av bland annat Alnebratt & Rönnblom (2016) som menar på att trots att det gått mer än tjugo år sedan strategin antogs så har få förändringar åstadkommit. Forskarna menar på att det fortfarande är svårt att se bestående avtryck av strategin i den offentliga verksamheten. Vidare menar de att det verkar saknas en kraft för förändring och att det verkar svårt att ”komma till skott” och veta hur man ska göra för att fastställa verklig förändring. Alnebratt & Rönnblom menar att de flesta lösningar som hittills kunnat identifieras enbart är tekniska lösningar. Forskarna menar att man inte kommer

åt roten på problematiken i varför implementering av jämställdhetsintegrering ofta misslyckas (Alnebratt & Rönnblom 2016, s. 124).

Det finns en identifierad forskningslucka mellan jämställdhetsteorier, policyförvaltare och i de praktiskt utövande aktörerna. Walby (2005) menar att det saknas en reell koppling mellan politiken som förs och tydliga förändringsinsatser gällande jämställdhet. Forskare och forskning har riktat kritik om att förändringsprocesser rörande jämställdhet enbart ser framgångsrikt ut ”på papper” i utformningen av olika direktiv, målformuleringar och dylikt, men att det i själva verket – i själva verket skett väldigt få förändringar (i Daly 2005, s. 435-8; Walby 2005, s. 338). Min ambition är att arbeta utifrån denna forskningslucka och försöka förena ett FN-direktiv och en lokal nivå.

Varför forskningsluckan finns är forskningen oense om, somliga menar att det är otydliga målformuleringar och förväntningar som påverkar och andra forskare menar istället på att det saknas vilja och förståelse samt om man kan lyckas med implementeringen av en policy (Walby 2005; Daly 2005; Lundquist 1992). Detta gör att min uppsats är inomvetenskapligt intressant eftersom jag kommer granska ett nytt direktiv vars genomslag ännu inte har utvärderats eller analyserats. Resultatet kommer att bli intressant eftersom jag eventuellt kommer kunna identifiera vilka faktorer som skapar goda förutsättningar för att lyckas med implementering på lokal nivå. Ur en utomvetenskapligt perspektiv är min studie intressant eftersom jämställdhet och Agenda 2030 kan komma att påverka samt ha en stor inverkan på många svenska medborgare. Jämställdhet berör alla individer på ett eller annat sätt, vilket gör studien intressant även för en utomstående individ.

2. Syfte och frågeställning

Syftet med den här uppsatsen är att undersöka hur förutsättningarna ser ut för att lyckas implementera det globala jämställdhetsmålet inom Agenda 2030 på lokal nivå i Sverige. Detta kommer att göras utifrån Lennart Lundquists (1992) implementeringsteori; *vilja, kunna, förstå* som förklaras utförligare under rubrik 4. Genom att studera en svensk kommun som profilerar sig som en kommun som aktivt arbetar med jämställdhet och

jämställdhetsintegrering avser jag att med hjälp av informantintervjuer besvara följande frågeställning:

1. *Hur ser förutsättningarna ut att inom Göteborgs kommun lyckas med implementeringen av det globala jämställdhetsmålet i Agenda 2030?*

För att besvara frågeställningen kommer jag att genomföra ett antal informantintervjuer med tjänstemän inom Göteborgs kommun. Vad som gör implementering lyckad är forskningen oense om men policys och dokument utgör en viktig del av en implementeringsprocess (Callerstig 2014, s. 56). Eftersom Agenda 2030 är ett nytt direktiv (2016) saknas systematiska analyser av policyns genomslag på lokal nivå. De få framsteg som hittills identifierats har statistiska centralbyrån (SCB) fastställt på ett kvantitativt sätt. Därmed vill jag bidra till den befintliga forskningen genom en kvalitativ studie som kan bidra med en djupare förståelse för vilket skede implementeringen av Agenda 2030 befinner sig i.

3. Tidigare forskning

I följande stycke kommer klassisk implementeringsforskning att redogöras där de mest centrala teoretikerna och teorierna kommer att stå i centrum. Detta skall bidra till att läsaren får en övergripande förståelse för hur forskningsfältet har utvecklats och sett ut.

3.1 Implementeringsforskning

Implementeringsforskning är ett relativt nytt forskningsfält som analyserats och forskats på sedan fyrtio år tillbaka (Winter i Peters & Pierre 2006, s. 151). De mest välkända implementeringsteorierna som hittills fått ett vetenskapligt gehör är *bottom-up-teorin och top-down-teorin*, Lipskys (1980) teori om *närbyråkrater* samt Lundquists (1992) teori om *kunna, vilja, förstå*.

Implementeringsforskning har hunnit kritiseras för att den anses för problemfokuserad eftersom forskare ofta granskar misslyckad implementering, snarare än att försöka kartlägga framgångsfaktorer (Rothstein 2010, s. 84). Laurance O'toole skriver:

”Forskarna är inte eniga om grunderna för en teori om implementering, inte ens om vilka faktorer som är centrala för en framgångsrik implementering. I de flesta fall är

forskarna dessutom oeniga om vad som ska räknas som framgångsrik implementering”. (i Rothstein 2010, s. 88)

Detta tyder på att det finns en vetenskaplig diskussion rörande implementering. Winter (2006) beskriver sin implementeringsteori som ett sätt och som ett alternativ att analysera en implementeringsprocess på. Detta kan göras från två håll; ett *top-down-perspektiv* eller ett *bottom-up-perspektiv* (i Peters & Pierre 2006, s. 152-4). Genom att granska implementeringsprocessen från ett *top down-perspektiv* granskas hur väl en hög policyaktör följer styrningen ned till mottagaren.

Den alternativa vägen är att granska implementeringsprocessen utifrån ett *bottom up-perspektiv*. Då förflyttas fokus snarare i att granska exempelvis tjänstepersoners arbete och sedan försöka förena det med direktiven som kommer uppifrån högre aktörers håll. Oftast förespråkas en kombination av dessa två perspektiv (ibid.). Att granska ett FN-direktiv från enbart ett *top-down-perspektiv* eller- *bottom-up-perspektiv* blir svårt att göra eftersom FN-direktiv oftast är ett resultat av flera års förhandlingar där olika aktörer varit inblandade i förhandlingsprocessen (Forsberg 2002, s. 75). Callerstig (2014) menar på att implementering av jämställdhet tidigare granskats från ett *top down-perspektiv*. Vidare menar Callerstig att nyare forskning visar att *bottom-up-perspektivet* är ett lika bra sätt att granska en implementeringsprocess på (Callerstig 2014, s. 81).

Michael Lipsky (1980) har utvecklat en välkänd implementeringsteori som kan liknas vid ett *bottom up-perspektiv*. Teorin *street level-bureacracy*, på svenska kallat för *närbyråkrater*, handlar om att granska personerna som “skapar politiken”, vilket Lipsky menar är personer som befinner sig längst ner i implementeringskedjan - på gräsrotsnivån. Lipsky (1980) menar att tjänstepersoner som arbetar närmast medborgarna automatiskt har frihet och handlingsutrymme att omsätta direktiv i praktiken för den berörda verksamheten. Dessa *närbyråkrater* är de som verkligen genomför och “skapar” implementeringen. Därför anser Lipsky (1980) att man behöver påbörja granskningen av varje implementeringsprocess utifrån dessa *närbyråkrater* (Lipsky 1980. s 13-4).

Det som skiljer Lipskys implementeringsteori ifrån *bottom up-perspektivet* är att *närbyråkrater* kan vara i princip vilken person som helst som förvaltar policys och direktiv i

sitt dagliga arbete. Det kan vara sjuksköterskor, läkare, lärare, poliser eller personer som jobbar inom socialt arbete. Det behöver alltså inte enbart handla om kommunpolitiker eller tjänstemän inom kommunen (Winter i Peters & Pierre 2006, s. 152-3; Lipsky 1980 s. 14).

3.2 Implementering av tidigare FN-direktiv och satsningar

Exempel på tidigare FN-satsningar som resulterat i internationella avtal är milleniemålen och Agenda 21. Milleniemålen innehöll åtta mål som främst behandlade fattigdomsbekämpning och problem relaterade till att ekonomiskt utveckla utvecklingsländer. Dessa mål skulle vara uppfyllda fram till år 2015. Internationell forskning visar att den globala fattigdomen har minskat, den globala hälsan har förbättrats och möjligheterna för kvinnor har förbättrats (FN:s utvecklingsprogram UNDP, Millenniemålen, u.å.). Fehling, Nelson & Venkatapuram (2013) presenterar i sin litteraturöversikt *limitation of the Millennium Development Goals: a literature review* att den sammanlagda forskningsbilden ansåg att milleniemålen enbart var en snabb uppkommen lösning och att det löste få problem (Fehling et al. 2013, s. 115-6). FN:s Utvecklingsprogram (UNDP) menar på att många utmaningar kvarstår. Världens allra fattigaste människor har inte fått det bättre och utvecklingen kan skilja sig markant mellan länder och regioner (FN:s utvecklingsprogram UNDP, Så kom målen till, u.å.).

Agenda 21 antogs 1992 vid en internationell konferens i Rio Janeiro med ett stort fokus på situationen kring globaliseringen och dess medföljande klimatförändringar. Agenda 21 medförde ett stort lokalt fokus och direktivet är individanpassat där man enades om riktlinjer för exempelvis sophantering och komposteringsmöjligheter. Hur man väljer att arbeta skiljer sig åt men i Sverige har man vidtagit åtgärden att införa ett Agenda 21-kontor i varje kommun. Samtliga kommuner har även tagit fram ett lokalt dokument rörande arbetet med Agenda 21 (I. Rydström, personlig kommunikation, 10 november 2017; Forsberg 2002, s. 82-3).

Forsberg (2002) skriver i sin avhandling *Lokal Agenda 21 för hållbar utveckling* om den nationella nivåns agerande inom området för hållbar utveckling relaterat till målen inom Agenda 21. Forsberg bedömer den lokala nivån som intressant analysnivå och har avsatt ett kapitel i sin avhandling specifikt för hur svenska kommuner arbetar med hållbar utveckling. I utformningen av både förberedelsearbetet och genomförandet av Riokonferensen var Sverige en av de mest pådrivande länderna, vilket gjorde att UNCED-miljödokument undertecknades.

Detta avtal ansågs inte som något juridiskt bindande utan bygger på att kommunerna har en stark och gedigen vilja att arbeta miljöfokuserat på lång sikt. Detta resulterade i att samtliga svenska kommuner 1996 beslutade om att utveckla ett dokument för Lokal Agenda 21 (LA21) med ett målfokuserat LA21-arbete (Forsberg 2002, s. 78-80).

Förutom undertecknandet av UNCED-dokumentet menar Forsberg (2002) på att det finns övriga faktorer som underlättar kommuners implementering av internationella avtal; *det kommunala självstyret, förvaltningsorganisationens resurser och decentralisering.*

Avhandlingen avtäckar en väsentlig spricka i kommunens arbetssätt då Forsberg (2002) visar på att kommuners arbete med LA21 mynnat ut i olika förbättringsåtgärder. Det är få kommuner som visat på ett större och mer utvecklat gemensamt arbetssätt rörande LA21. Avhandlingens centrala poäng blir att det krävs en samordning samt en likartad arbetsmetod gällande implementeringen av internationella miljödirektiv på lokal nivå i Sverige (Forsberg 2002, s. 84).

3.3 Jämställdhetsmålets utveckling från milleniemålen till Agenda 2030

Som tidigare nämnt ersattes milleniemålen 2015 av Agenda 2030. Milleniemålen innehåll 8 mål där mål 3. fokuserade på jämställdhet. Målformuleringen löd:

“Öka jämställdhet mellan kvinnor och män.”

Målet omfattas även av ett delmål som uppmanar till att det år 2005 skall finnas en jämn könsspridning mellan pojkar och flickor på grundskolenivå. 2015 skall denna ambition genomsyra samtliga utbildningsnivåer (FN:s Utvecklingsprogram (UNDP), Öka jämställdhet mellan kvinnor och män, u.å.).

Milleniemålen resulterade i att den globala jämställdheten för grundskoleutbildning ökade. Bland annat visar UNDP:s rapport kring sammanställningen av milleniemålen att det sedan 2015 skrivs in lika många flickor som pojkar på grundskolenivå i Sydostasien. År 1990 var det enbart 74 flickor per 100 pojkar som skrevs in i grundskolan (FN:s Utvecklingsprogram (UNDP), Öka jämställdheten mellan män och kvinnor. Mycket återstår för målet om ökad jämställdhet, u.å.).

Det går således att hävda att milleniemålen haft en inverkan på flickors rätt till grundskoleutbildning inom u-länder där rättigheten till skolgång inte varit en självklarhet. I Sverige har vi sedan 1800-talet haft skolplikt gällande grundskolenivån som gäller från årskurs 1-9, vilket motsvarar en person mellan ca. 6-16 år (Regeringen 2017; Skolverket 2016). Därmed innebar inte milleniemålen någon betydande förändring för den svenska jämställdheten relaterat till skolan, vilket kan förklara avsaknaden av litteratur i ämnet.

Att försöka hitta vetenskaplig litteratur kopplat till en svensk kontext gällande området jämställdhet för milleniemålen är nästintill omöjligt, då FN-satsningen inte haft ett universellt fokus. Satsningen syftade snarare till att stärka och utveckla u-länder. Razavi (2016) menar på att milleniemålen utgjorde och banade väg för ett globalt startskott av politisk samordning gällande jämställdhetspolicys. Det är mycket tack vare milleniemålet som det globala jämställdhetsmålet inom Agenda 2030 fått en utvecklad position med fler tillhörande delmål (Razavi 2016, s. 32).

I en svensk kontext beslutade man om att 2006 införa en handlingsplan under varje valperiod med fokus på representation för att uppnå en jämställd riksdag. Beslutet infördes under tidsperioden för milleniemålen, vilket eventuellt kan ha varit en faktor och motivation till att beslutet instiftades just då. År 2016 uppmätte den svenska riksdagen en kvinnlig representation motsvarande 43,6 % av samtliga ledamöter. Detta befinner sig inom ett intervall på "40 % kvinnor - 60 % män" som anses vara ett nationellt mått på en jämställd verksamhet (Riksdagen 2016; Wahl, Holgersson, Höök & Linghag 2011, 206-7). Den globala representationen av kvinnliga ministrar har ökat från 14 % (2000) till 21,8 % (2015) under milleniemålets tidsperiod (FN:s Utvecklingsprogram (UNDP), Öka jämställdheten mellan män och kvinnor. Mycket återstår för målet om ökad jämställdhet, u.å.).

3.4 Avsaknad av incitament från Regeringen?

På regeringens hemsida saknas en tydlig proposition som riktar sig till att kommuner måste ta sitt ansvar för att uppnå de globala målen. Dock bör det ligga i allas intressen att uppnå de globala målen och att se över sitt arbete. Svenska kommuner har en stark självstyrande och verkställande makt och av redan presenterad forskning vet vi att kommuner brukar vilja implementera beslut på lokal nivå i den mån de kan (se t.ex. Walby 2005; Forsberg 2002). Sveriges kommuner och landsting (SKL) är en intresseorganisation som bistår med resurser,

stöd och hjälpmedel till kommuner och landsting. Organisationen har etablerat diverse guider, riktlinjer och verktyg som skall kunna hjälpa kommuner att påbörja ett arbete med Agenda 2030 och de globala målen. Detta finns alltså som en resurs för kommuner och landsting i de fall man behöver hjälp med att komma igång med sitt arbete eller för att förbättra det befintliga arbetet.

Samtidigt har statistiska centralbyrån (SCB) på uppdrag av regeringen i år (2017) gjort en första mätning och analys av hur Sverige hittills lever upp till de globala målen. Mätningen inkluderar 27 organisationer och myndigheter som för statistik över sitt arbete. Kommuner inkluderas inte i denna sammanställning. SCB (2017) visar att Sverige redan gör mycket rörande jämställdhet som kan relateras till de globala målen. SCB:s sammanställning av de globala målen kommer att användas som en inspiration för uppsatsen, men kommer att vila på en kvalitativ grund. Bland annat kommer uppsatsens resultat att inspireras av hur resultatet för det globala jämställdhetsmålet presenterats i SCB:s sammanställning (SCB 2017, s. 84-96).

4. Teori

I den svenska kontexten har Lennart Lundquists (1992) implementeringsteori varit tongivande och framgångsrik. Lundquist menar på att en lyckad implementeringsprocess enbart går att uppnå om man uppfyller tre nödvändiga faktorer: *vilja, kunna, förstå*. Lundquist menar att *förstå* vilar på om aktören begriper innebörden av förväntningarna ifrån ”den styrande eliten”. Med detta menar Lundquist att en kommun exempelvis behöver kunna förstå ett regeringsdirektiv för att också kunna lyckas implementera den i sitt dagliga arbete (Lundquist 1992, s. 76-8). Vidare menar Lundquist att *kunna* konkretiseras i vilken förmåga aktören har möjlighet att faktiskt verkställa ett lagförslag. Detta kan innebära att det behövs riktade insatser för att verkställa ett lagförslag, en utökad budgetsatsning eller dylikt. *Vilja* menar Lundquist är hur pass välvillig en aktör är att verkställa ett policyförslag. Lundquist (1992) menar att det kan finnas olika skäl och argument för att vilja, eller att inte vilja, implementera en policy. Det kan alltså finnas en förståelse för vad som bör göras och det kan också finnas riktade budgetsatsningar, men har inte aktören en vilja att genomföra en förändring kommer implementeringen heller aldrig att lyckas (ibid.).

Uppsatsen vilar på en teoretisk kombination av Lipskys (1980) och Lundquists (1992) teori. Eftersom kommuner och kommuntjänstemän ges handlingsfrihet med tillhörande tolkningsutrymme att förvalta policys och direktiv på en lokal nivå, är detta ställningstagande kompatibelt med Lipskys (1980) teori. Kommuntjänstemän förvaltar policys i sitt dagliga arbete och kan ses som en typ av *närbyråkrater*. Lundquists (1992) teori är central för uppsatsen då faktorerna *vilja, kunna, förstå* styr resultat, analysformat och intervjuguidens upplägg. Förutsättningarna att lyckas med implementeringen av Agenda 2030 på lokal nivå utgår ifrån Lundquist (1992) implementeringsteori.

Med hjälp utav samma implementeringsteori kommer en intervjuguide att utformas. Denna intervjuguide kommer att användas för samtliga informantintervjuer som genomförs inom ramen för denna uppsats. Informanternas svar kommer att sättas in i ett analysformat, där de sex delmålen inom jämställdhetsmålet 5. i Agenda 2030 kommer att analyseras med hjälp utav Lundquists (1992) teori. Därmed kommer teorin hjälpa mig för att bena ut informanternas svar för att kategorisera svaren och se om Göteborgs kommun uppfyller Lundquists (1992) teoretiska kriterier. Detta kommer resultera i en analys om hur förutsättningarna ser ut för att lyckas med implementeringen av det globala jämställdhetsmålet på en lokal nivå i Sverige.

5. Metod & design

Uppsatsens design utgörs av en fallstudie. Förutsättningarna för implementering undersöks med hjälp av ett på förhand fastställt analysformat (se rubrik 5.6). Val av design baseras på antal analysenheter och vilken kontext forskaren vill undersöka (t.ex. tidpunkter, organisationer). Enligt Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Towns & Wängnerud (2017) är en traditionell fallstudie lämplig att göra vid granskandet av en och samma kontext, koncentrerat till en analysenhet (Esaiasson et al. 2017, s. 109).

Inom kvalitativ forskning är intervjuer en förekommande metod (Bryman 2011, s. 412). Jag har använt mig av metoden informantintervju med en semistrukturerad utgångspunkt. Inom samhällsvetenskaplig forskning skiljer sig intervjumetoderna åt; antingen utförs en respondentintervju eller en informantintervju. En respondentintervju karaktäriseras av att den

som blir intervjuad är en form av respondent, där man vill åt personens tankar och känslor (Esaiasson et al. 2017, s. 235-6). Denna typ av metod är inte lämplig för min studie.

Informantintervjuer innebär snarare att personen som blir intervjuad är en typ av “sanningsägare” som sitter inne på information som forskaren vill åt. Oftast vill forskaren lägga ett pussel för att få en bra förståelse och skildring kring en viss situation eller ett visst fenomen. Informanterna blir en typ av källa, som kan användas vid exempelvis en kartläggning. När informantintervjuer utförs är det mindre viktigt att ställa samma frågor till alla informanter eftersom olika informanter kan ha olika utgångspunkt eller förståelse för det område som forskaren vill undersöka. Därför kan du som forskare ställa mer öppna och specifika frågor (ibid.). Eftersom jag är intresserad av att kartlägga hur Göteborgs kommun strukturerar sitt arbete kring jämställdhet och Agenda 2030 lämpade sig informantintervjuer bäst.

5.1 Metoddiskussion

När det finns tillgång till redan insamlad och fastställd data från tidigare forskning är det vanligt att använda sig av en kvantitativ metod, förslagsvis en statistisk design. Fördelarna med kvantitativa metoder är att det går att pröva sina variabler på ett effektivt sätt som oftast leder till slutsatser med stor generaliserbarhet (Esaiasson et al. 2017, s. 358-9). I första skedet var en kvantitativ metod ett alternativ för att försöka uppnå god generaliserbarhet och för att kunna granska samtliga 290 kommuner och deras arbete med mål 5 inom Agenda 2030. Då jag insåg att det saknas insamlad data valde jag att istället arbeta utifrån en kvalitativ metod och därmed producera min egen data.

Ett tillvägagångssätt som också övervägdes var att göra någon form av kvalitativ textanalys. Förslagsvis funderade jag på om det hade gått att jämföra jämställdhetsplaner mellan olika förvaltningar inom kommunen eller kommunfullmäktiges budget för perioden 2016-2018. Tidslinjen (2016-2018) ansågs för liten för att metodtypen hade varit lämplig.

5.2 Utformning av intervjuguide

Enligt Bryman (2011) är det nödvändigt att använda sig av en intervjuguide i de fall en intervjustudie valts som metod. Det finns olika typer av intervjumetoder, som också styr utformningen av intervjuguiden. För min studie har en *semistrukturerad intervjuguide* valts.

Detta innebär att intervjuguiden är byggd utifrån olika teman men samtidigt ges intervjupersonen en stor frihet att besvara frågorna på sitt eget sätt (Bryman 2011, s. 415). Den alternativa metoden kallas *ostrukturerad intervjuguide*. Där använder sig forskaren enbart av ett PM som intervjuguide. Burgess (1984) menar på att den typ av intervjumöte brukar tendera i att liknas vid ett vanligt samtal (i Bryman 2011, s. 414). Jag ville bibehålla känslan av att det är ett intervjumöte där informanten bistår mig med data.

Intervjuguiden som konstruerades bestod av fem olika teman: *personligt, jämställdhetsintegrering, förståelse, kunna och vilja* (se bilaga 2). Varje informant erbjöds möjligheten att få ett exemplar av intervjuguiden mejlad till sig inför vårt avsatta möte för att på så sätt möjliggöra ett så kvalitativt, förberett och bra möte som möjligt.

5.3 Forskningsetik

För att säkerställa jämlika förutsättningar mellan forskare och intervjuperson menar Kvale & Brinkmann (2014) på att forskaren bör strukturera sin intervjuförberedelse utifrån fyra kriterier; *samtycke, konfidentialitet, konsekvenser och forskarens roll* vilket jag använt inför min studie. *Samtycke* bör informeras om och det allmänna syftet med intervjun bör förmedlas i ett tidigt skede (Kvale & Brinkmann 2014, s. 107). Uppsatsen vilar på att informanterna själva har ett intresse av att delta. Samtycke har därmed varit en central faktor gällande uppsatsens forskningsetik.

Konfidentialitet innebär att informera intervjupersonen om vad som kommer hända med den data som skapas som ett resultat av intervjumötet. Ett tillägg inom konfidentialitetsbegreppet är att bestämma huruvida man skall erbjuda intervjupersonen möjligheten att vara anonym (Kvale & Brinkmann 2014, s. 109). Jag har i inledningen av intervjun förklarat uppsatsens syfte, bitt om att få spela in intervjun via röstupptagningsfunktionen i mobiltelefonen och bitt om att få använda informantens namn i uppsatsen. Jag förklarade att intervjumaterialet kommer raderas efter att uppsatsen godkänts. Att utesluta möjligheten att erbjuda informanten anonymitet motiverades med att informanten bistår mig med information som representerar Göteborgs kommunarbete och inte personen ifråga.

Konsekvenser innebär att forskaren gör sig skyldig till att överväga konsekvenser av att genomföra intervjustudien. Konkret innebär det att skapa en medvetenhet om att exempelvis

vissa följdfrågor kan “pressa” informanten på informationen som personen egentligen inte vill delge (Kvale & Brinkmann 2014, s. 110). Genom att erbjuda informanten ett exemplar av min intervjuguide inför vårt avsatta möte minimerade jag sannolikheten att ställa för privata frågor. Frågor under temat *personligt* i intervjuguiden (se bilaga 2) är genomtänkta och utformade för att behandla personens arbetsbefattning och arbetsuppgifter. Detta är ett rekommenderat arbetssätt (Bryman 2011, s. 414-6).

Forskarens roll handlar om att du som forskare bör vara medveten om makten du ges över datan som samlats in. Det är forskarens ansvar att informationen presenteras på ett representativt och korrekt sätt, med god validitet och transparens. Du bör eftersträva att uppnå god vetenskaplig kvalitet (Kvale & Brinkmann 2014, s. 111-2). För mig innebär det att skapa en god analys av datan informanterna bistår mig med.

5.4 Urval - Göteborgs kommun

Den lokala nivån har valts som analysnivå för uppsatsen. Bland annat menar Forsberg (2002) på att svenska kommuner har goda förutsättningar till att lyckas implementera internationella avtal, då stor professionell kompetens och annan resurstillgång finns inom svenska kommuner (Forsberg 2002, s. 80-1). Kommuner anses också vara viktiga aktörer vid verkställandet av implementeringen av policys (Forsberg 2002; Lundquist 1992; Callerstig 2014).

Sveriges kommuner och landsting (SKL) bedriver sedan 2008 olika typer av mätningar som berör jämställdhetsarbete. I deras projekt *Öppna jämförelser* (2016) hittade jag ett dokument som mäter svenska kommuners arbete med jämställdhetsintegrering. Utifrån ett antal kriterier som berör politisk representation, arbetsvillkor och service gentemot medborgarna (relaterat till jämställdhetsintegrering som nationell strategi) mäts hur väl kommuner arbetar utifrån ett jämställdhetsinriktat perspektiv. Mätningen resulterar i ett värde mellan 1-290, där placering 1 visar den bäst jämställdhetsintegrerade kommunen och på placering 290 finner man den sämst rankade kommunen. SKL ser ett tydligt samband; sannolikheten att topplacera sig i deras mätning är större om en kommun skrivit under CEMR-deklarationen³, deltagit i en tidigare

³ CEMR-deklarationen är en deklaration som syftar till att stärka jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå. CEMR är en förkortning för Council of European Municipalities och är en samarbetsorganisation mellan kommuner och regioner i Europa.

SKL-satsning samt om kommunen är en storstadskommun (SKL 2016, s. 58-9). För att säkerställa ett legitimt urval av kommun har jag utgått ifrån Sveriges kommuner och landstings kommunindelning. I denna kommungruppsindelning är kravet för att få räknas som en storstad:

”Storstäder - kommuner med minst 200 000 invånare varav minst 200 000 invånare i den största tätorten.” (SKL 2017).

Göteborgs kommun är rankad på plats 16 i projektet *Öppna jämförelser* och är därmed grönt rankad vilket betyder att kommunen har en bra könsspridning bland sina ledamöter i kommunfullmäktige och i kommunstyrelsen. Kommunen har också varit med i SKLs satsning *Hållbar jämställdhet*, har ett jämställdhetsfokus i lednings- och chefsprocesser samt ett intresse av att kunna visa upp framgångsrika förbättringar för verksamheten i stort (SKL 2016, s. 113). De kommuner som placerat sig högre upp i listan är kommuner i Stockholms län (t.ex. Stockholm, Nacka, Lidingö, Sollentuna) och i Skåne län (t.ex. Malmö, Kristianstad).

Enligt SKL:s kriterium omfattas enbart Stockholm, Göteborg och Malmö som kommunstorstäder. Genom att granska en kommun med på förhand goda förutsättningar kan eventuella svårigheter och luckor för implementeringsprocessen av det globala jämställdhetsmålet vara mer generellt giltiga. På grund utav geografiska begränsningar till att träffa mina informanter för en intervju valdes Göteborgs kommun som analysenhet.

Göteborgs stad är Sveriges näst största stad med ungefär en halv miljon invånare. Inom kommunen finns det nämnder, förvaltningar, hel- och delägda bolag samt diverse styrelser (Göteborgs stad, u.å.). Staden styrs efter det senaste riksdagsvalet 2014 kommunpolitiskt av Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Feministiskt Initiativ. Utifrån den förförståelsen antog jag att jämställdhetsfrågan är en högt prioriterad fråga. På kommunens hemsida valde jag att läsa in mig på hur Göteborgs kommun själva positionerar sig och sedan även granska den aktuella budgeten. I det aktuella budgetdokumentet för 2017 kan man redan i förordet läsa:

“Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ står upp för alla människors lika värde och rättigheter. Vi vill ha ett öppet samhälle där alla är inkluderade oavsett kön, könsidentitet, könsuttryck, etnicitet, sexualitet, religionsuppfattning, funktionsnedsättning, hudfärg eller något annat.” (Göteborgs stad, 2016)

I den nya budgeten som är fastställd för 2018 ser stycket ovan likadant ut, men har fått en högre placering i förordet (Göteborgs stad, 2017). Detta tolkar jag som ett sätt att positionera sig som en kommun som arbetar för jämställdhet och jämlika förutsättningar i en ännu större utsträckning och att sakfrågan fortsätter vara viktig för kommunen.

Det var av intresse att utföra informantintervjuer med kommuntjänstemän som förvaltar policys i sitt vardagliga arbete, då detta är enligt Lipsky (1980) är en form av närbyråkrater. För vidare information om informanterna samt tillvägagångssättet för att komma i kontakt med dessa – se bilaga 3.

5.5 Kodningsschema

Efter att intervjuer genomförs hade genomfört transkriberades dessa. Transkriberingarna skrevs ut och varje enskild fråga som ställdes kategoriserades med ett F, V eller K. F betyder *förstå*, V betyder *vilja* och K betyder *kunna*. För att enklare identifiera vilken fråga som bör kategoriseras som F, V eller K användes intervjuguiden som en mall. Ett kodningsschema konstruerades för att identifiera om informanternas svar ska kodas som ett F, V eller K (se kodningsschema nedan). På så sätt kommer jag kunna urskilja nivåer av F, V eller K informanternas svar oavsett om intervjufrågan i sig kodats som F, V eller K.

Förstå	Vilja	Kunna
Tagit del av direktivet	Tidigare lyckade insatser	Resurstillgång eller tillgång externt eller internt (personal, kompetens, budget)
Kunskap om de globala målen	Samordning	Klarhet och tydlighet i förväntningar
Kunskap om delmål	Handlingskraft	
Relaterar svar till en specifik handlingsplan, person, instans, diskrimineringsgrund eller dylikt.	Stiftat en handlingsplan eller dylikt på området	
	Inga större hinder eller motsättningar	
	En känsla av passion för frågor som kan relateras till det aktuella delmålet	

Figur 1: ett kodningsschema med tolkning av Lundquists (1992) teoretiska begrepp *förstå*, *vilja*, *kunna*

Lundquists (1992) implementeringsteori ligger till grund för mina tolkningar av de teoretiska begreppen *förstå*, *vilja*, *kunna*. Detta är alltså en egentolkning. Informanternas svar kommer således relateras till dessa tolkningar.

5.6 Analysschema

Efter att en kodning och tolkning har genomförts av informanternas svar skall dessa även matas in i ett analysschema. Informanternas svar kommer att försöka relateras till delmålen för det globala jämställdhetsmålet inom Agenda 2030. Informanternas svar kommer utgöra en gemensam röst och representera Göteborgs kommun. Därför har jag valt bort möjligheten att använda alla sju informanter som egna analysenheter.

Utifrån mitt analysschema kommer följande värden att användas:

- 0 innebär total avsaknad av uttryck för *förstå*, *vilja*, *kunna* relaterat till aktuellt delmål
- x innebär viss förekomst av uttryck för *förstå*, *vilja*, *kunna* relaterat till aktuellt delmål
- xx förekomst hos majoritet av informanterna i uttryck för *förstå*, *vilja*, *kunna* relaterat till aktuellt delmål

Skiljelinjerna mellan värdena baseras på tolkning av informanternas svar. Kodning 0 innebär att informanterna visar brist på tillfredsställande svar, relaterat till aktuellt delmål. Detta innebär att inte går att tyda någon koppling till berört delmål överhuvudtaget. Kodning x möjliggör en ”mellannivå” som innebär att minst en informant visar på tillfredsställande svar som kan relateras till kodningsschemat av mina tolkningar för Lundquists (1992) teoretiska begrepp. För kodning xx behöver majoriteten av (minst 4) informanterna visa prov på tillfredsställande svar sammankopplat till aktuellt delmål som kan relateras till kodningsschemat för Lundquists (1992) begrepp. Kodningsschemat kommer genomgående att användas som stöd vid resultatredovisningen. I de fall det råder en osäkerhet gällande kodningen kommer en argumentation föras i hopp om att övertyga läsaren.

Det är ett aktivt val att ha inkluderat samtliga delmål i analysschemat. Vissa delmål kan vid en första anblick anses som svåra att relatera in för en lokal kontext och anses som något som istället bör ligga på en nationell eller global nivå (t.ex. delmål 5.2 & 5.3). Genom att inkludera samtliga delmål möjliggör jag inkluderingen av olika nivåskillnader för av *förstå*, *vilja*, *kunna*, oavsett hur slutresultatet blir. Tänkbart är att uppsatsens resulterar i en slutsats om att delmål 5.1 inte går att applicera på lokal nivå i Sverige. Det kan då fortfarande finnas nivåer

av *förstå*, *vilja*, *kunna* kvar inom detta ställningstagande som är väsentligt för uppsatsens analys.

Inkludering av samtliga delmål och även kodning x (som kan ses som en ”mellannivå”) möjliggör att viktig information och aspekter av informanternas svar inkluderas i resultatredovisningen. Förhoppningen är att tillvägagångssättet uppfattas som rimligt, konsekvent och transparent.

Analysens schemat ser ut på följande sätt:

Delmål	5.1	5.2	5.3	5.4	5.5	5.6
	Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt.	Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.	Avskaffa alla skadliga sedvänjor, såsom barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning.	Erkänna och värdesätta obetalt omsorgs- och hushållsarbete genom att tillhandahålla offentliga tjänster, infrastruktur och socialt skydd genom att främja delat ansvar inom hushållet och familjen, i enlighet med vad som är nationellt lämpligt.	Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.	Säkerställa allmän tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och reproduktiva rättigheter 5.a Genomföra reformer för att ge kvinnor lika rätt till ekonomiska resurser [...] 5.b Öka användningen av gynnsam teknik [...] 5.c Anta och stärka välgrundad politik och genomförbar lagstiftning för att främja jämställdhet [...] på alla nivåer.
Förstå						
Vilja						
Kunna						

Figur 2. Analysens schemat för informanternas svar

7. Resultat

Sammanlagt utfördes sju informantintervjuer. Informanterna skilde sig åt vad det gäller arbetsuppgifter och befattning. En av informanterna har länge arbetat med jämställdhetsintegrering och har nu fått en ny tjänst som istället innebär ett kommuncentralt HR-ansvar. Jag träffade en kommuncentral planeringsledare gällande jämställdhetsfrågor, en HR-chef för en kommunförvaltning, en planeringsledare inom mänskliga rättigheter, en utvecklingsledare inom mänskliga rättigheter och en utvecklingsledare för lokalförvaltningen. Utöver dessa informanter träffade jag även ett kommunalråd för Socialdemokraterna, som har ett övergripande politiskt ansvar för mänskliga rättigheter och jämställdhet. Intervjuerna utfördes på informanternas arbetsplats med undantag för en intervju som genomfördes i Göteborgs universitets lokal. Samtliga intervjuer tog ca. 30-40 minuter att genomföra och alla intervjuer transkriberades.

Resultatredovisningen är inspirerad av SCB:s sammanställning och mätning av 27 organisationer och myndigheters arbete med Agenda 2030 (SCB 2017, s. 84-96). Precis som i deras mätning kommer jag presentera delmål för det globala jämställdhetsmålet, en efter en.

7.1 Delmål 5.1 - Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt

Informanterna visar prov på att den könssegregerade arbetsmarknaden är en återkommande diskriminering i deras arbete inom Göteborgs kommun. Därför relateras den svenska arbetsmarknaden som en tolkning av delmålet ovan. En informant refererar till Göteborgs kommuns budget och noterar en viktig förändring från budgeten 2017 till budgeten för 2018 (som fastställdes i maj 2017). Informanten säger:

“Vi hade förra året i budgeten “könsdiskrimineringen ska minska” men vi har bestämt till att växla upp. Nästa år står det “könsdiskrimineringen ska upphöra”

Ifråga kring vilken *förstå* det finns för delmål 5.1 visar 6 av 7 informanter på att det finns stiftade handlingsplaner som de relaterar sitt svar till. Dessa handlingsplaner ska motverka diskriminering internt inom sin verksamhet och även externt, gentemot Göteborgs kommuns jämställdhetsmål. Det råder en samstämmighet i att könsdiskriminering är när ett

underrepresenterat kön inte ges lika förutsättningar. Att Sverige bedriver könsbaserad statistik anser informanterna är bra, då diskriminering på så sätt lättare kan identifieras. En informant säger specifikt:

”[...] vi har gjort massor på den punkten. Könsuppdelad statistik bland annat, med hjälp av den kan vi göra olika jämställdhetskonnektionsanalyser utifrån statistiken och vidta olika åtgärder baserat på vad statistiken säger”

Här har jag även tagit i åtanke när informanter relaterat sitt svar till någon av diskriminerings- eller mångfaldsgrunderna, som en av informanterna också hänvisade till. Denna tolkning motsvarar xx i analys-schemat baserat på *relaterar svar till en handlingsplan* i kodningsschemat.

Ifråga kring vilken *vilja* det finns för att verkställa delmål 5.1 visar många informanter prov på tidigare lyckade insatser inom den egna verksamheten. Eftersom ordet “överallt” uttryckligen förekommer i formuleringen för delmålet har jag letat efter ett bredare perspektiv bland informanternas svar. Fyra informanter visar prov på ett bredare perspektiv gällande viljan att motverka diskriminering bortom den egna verksamheten. Dessa informanter berättar om workshops kring diskriminering med fokus på pensionssystemet, projektgrupper (med övriga nationella aktörer) kring diskriminering samt en samordning från nationellt plan med fokus på diskriminering. Informanten som håller i workshops kring Agenda 2030 pekar på att det globala jämställdhetsmålet är ett viktigt fokus i att bredda sitt eget perspektiv:

”[...] mål 5 är något jag pratat mycket om. Dels för att jämställdhet är något vi mätt länge och dels för att pensionssystemet är ojämnt. När det gäller kvinnor har de 67% av mannens pension. Det här måste vi diskutera och sprida!”

Denna tolkning motsvarar xx i analys-schemat baserat på *samordning* och *handlingskraft* i kodningsschemat.

Ifråga kring vilken *kunna* det finns för att verkställa delmål 5.1 visar få informanter att det finns en klarhet och tydlighet i vad delmålet innebär och hur man ska arbeta. Informanterna

visar återigen prov på att det internt finns handlingsplaner och tydliga direktiv för att arbeta för att motverka diskriminering. En informant berättar att SIDA höll en föreläsning för kontorspersonalen om Agenda 2030 och vilket jag tolkar som ett externt resurstillskott för att utbilda befintlig personal. Denna tolkning motsvarar x i analys-schemat baserat på *extern resurstillgång* i kodningsschemat.

Delmål 5.1	
Förstå	xx
Vilja	xx
Kunna	x

7.2 Delmål 5.2 - Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering

I informanternas svar är det svårt att hitta nivåer som kan kopplas till detta delmål. Tre av informanterna nämner MeToo-kampanjen som är en kvinnorörelse som via sociala medier i år (2017) fått ett stort gehör i den samhälleliga debatten. Kvinnor inom olika yrkesgrupper har mobiliserat sig och uppmärksammat fysiskt och sexuellt våld på sin arbetsplats. Detta kan relateras till delmålet då fokus ligger inom det “offentliga rummet” som omnämns i delmålet. MeToo-kampanjen handlar om sexuellt utnyttjande och exploatering av den kvinnliga kroppen på arbetsplatsen, vilket jag anser vara kompatibelt för delmål 5.2.

Ifråga om vilken *förstå* det finns för delmål 5.2 är det en informant som uppger att personen har ett kommuncentralt ansvar för frågor rörande hedersrelaterat våld och förtryck. Den här personen uppger att sexuellt utnyttjande är en fråga som informanten arbetar med, dock i relation till hedersrelaterat våld och förtryck. En annan informant uppger att det finns en handlingsplan mot våld i nära relationer (som inkluderar sexuellt våld) och att Göteborgs kommun gjort en kartläggning kring hedersrelaterat våld. Denna tolkning motsvarar x i analys-schemat baserat på *relaterar svar till en handlingsplan* i kodningsschemat.

Ifråga kring vilken *vilja* det finns för att verkställa delmål 5.2 visar inga informanter prov på tidigare lyckade insatser inom den egna verksamheten. En informant uppger att det är svårt att förhålla sig till globala mål och informanten refererar till ett annat mål inom Agenda 2030 som menar på att den globala hungern skall upphöra.

”Vi har svårt att förhålla oss till alla mål, exempelvis i målet om att utrota hungern”

Detta tolkar jag som en svårighet i att samordna och strukturera sitt arbete, vilket är en tolkning av *vilja* i kodningsschemat. Detta uppfyller kravet för 0 i analyschemat.

Ifråga kring vilken *kunna* det finns för att verkställa delmål 5.2 visar inga informanter på att det finns en klarhet och tydlighet i hur delmålet skall förvaltas på kommunal nivå. Internt finns det som tidigare nämnt en person med kommuncentralt ansvar för frågor rörande hedersrelaterat våld och förtryck. Jag ser dock en svårighet i att koppla samman delmålet med den arbetsbefattningen. Denna tolkning motsvarar 0 i analyschemat.

Delmål 5.2	
Förstå	x
Vilja	0
Kunna	0

7.3 Delmål 5.3 - Avskaffa alla skadliga sedvänjor, såsom barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning

Det finns en svårighet i att relatera informanternas svar till delmålet ovan. Ingen informant omnämner förtryck av flickor och kvinnor som kan relateras till barnäktenskap, tidiga äktenskap, tvångsäktenskap eller kvinnlig könsstympning.

Ifråga om vilken *förstå* det finns för delmål 5.3 är det en informant som omnämner att det finns en handlingsplan mot våld i nära relationer och att Göteborgs kommun gjort en kartläggning kring hedersrelaterat våld. Även om delmålet ovan inte nödvändigtvis behöver relateras till en hedersfråga (ifråga kring barnäktenskap, tidiga äktenskap, tvångsäktenskap eller kvinnlig könsstympning) uppfyller det svaret en nivå som är kompatibel med *relaterar*

svart till en handlingsplan som är en beståndsdel i mitt kodningsschema. Dock berättar inte informanten om denna handlingsplan vidrör skadliga sedvänjor och är således inte kompatibel med delmål 5.3. Denna tolkning motsvarar 0 i analyschemat.

Ifråga kring vilken *vilja* det finns för att verkställa delmål 5.3 visar inga informanter prov på tidigare lyckade insatser inom den egna verksamheten. Kartläggningen kring hedersrelaterat våld omnämns av en informant men innebörden samt resultatet av den omnämns inte. Det blir svårt att relatera den handlingsplanen som antingen en lyckad eller misslyckad insats. Denna tolkning motsvarar 0 i analyschemat.

Ifråga kring vilken *kunna* det finns för att verkställa delmål 5.3 visar inga informanter på att det finns en klarhet och tydlighet eller vilka resurser det finns att tillgå. Därmed är det svårt att koppla delmålet till kommunens arbete. Denna tolkning motsvarar 0 i analyschemat.

Delmål 5.3	
Förstå	0
Vilja	0
Kunna	0

7.4 Delmål 5.4 - Erkänna och värdesätta obetalt omsorgs- och hushållsarbete genom att tillhandahålla offentliga tjänster, infrastruktur och socialt skydd genom att främja delat ansvar inom hushållet och familjen, i enlighet med vad som är nationellt lämpligt

Informanterna visar en samstämmighet kring att delmålet ovan går att relatera till den svenska arbetsmarknaden. Informanterna menar att löner och övrig resursfördelning dessvärre drabbar kvinnor mer negativt än män. Det obetalda omsorgs- och hushållsarbetet försöker kommunen att minimera genom att skapa likvärdiga positioner och löner inom den egna verksamheten.

Fyra informanter visar prov på *förstå* för delmål 5.4. Det handlar om rekryteringsprocesser till interna tjänster, att använda sig av inkluderande annonstexter och skapa modeller som skapar goda förutsättningar. Det finns en samstämmighet mellan dessa informanter i att det underrepresenterade könet skall vilja söka sig till verksamheten. Tolkningen av informanternas svar relateras till *relaterar svart till en specifik handlingsplan [...] eller dylikt i*

kodningsschemat. Jag anser att tolkningen av svaren visar prov på att en specifik åtgärds vidtagit, vilket omfattas av *dylikt* i tolkningen av *förstå* i kodningsschemat. Detta då informanterna berättar om egna handlingsplaner som motverkar diskriminering på arbetsplatsen. Denna tolkning motsvarar xx i analys-schemat.

Ifråga kring *vilja* berättar två informanter om ett tidigare projekt i stadsdelen Majorna-Linné som skapat jämställda och jämlika förutsättningar genom att integrera genuspedagogik och jämställdhetsmedvetenhet i förskolorna. Det finns en tydlig samordnande kraft då två andra informanter berättar om något de kallar för *välståndsteknik*. Detta innebär verktyg som underlättar arbetet inom hemtjänsten via tillgång till hörapparater samt smartphones. Detta är ett resultat av att man genomfört jämställdhetsanalyser där det uppkommit att kvinnor inom hemtjänsten är överrepresenterade och känner en alldeles för tung arbetsbelastning. En av dessa informanter säger:

“Vi vill underlätta för kvinnor att få ihop livspusslet, det är ju det vi jobbar med. Barnomsorg, förskolor... det är ju det som underlättar för kvinnor, på ett sätt”

Då infrastruktur omnämns i delmålet inkluderas ytterligare ett informantcitat:

”[...] vi försöker jobba utifrån alla perspektiv hela tiden, men det är lite svårt. Till exempel, när vi bygger vägar... vi behöver granska det ur ett jämställdhetsperspektiv också. Det är ju jätteviktigt!”

Denna tolkning motsvarar xx i analys-schemat baserat på *lyckade tidigare insatser*, *samordning* i kodningsschemat.

Ifråga kring *kunna* visar fyra informanter på att det finns både interna- och externa hjälpmedel som de tagit till för att skapa jämlika förutsättningar. Kvinnor och män skall vilja söka sig till tjänster inom verksamheten. Det handlar om externa verktyg som JÄMIX, BAS samt interna verktyg med egna workshops samt satsningen Jämlikt Göteborg. Denna tolkning motsvarar xx i analys-schemat baserat på *extern* samt *intern resurstillgång* i kodningsschemat.

Delmål 5.4	
Förstå	xx
Vilja	xx
Kunna	xx

7.5 Delmål 5.5 - Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet

Informanternas svar som kan relateras till detta delmål är snarlikt tolkade som för delmål 5.4.

Det handlar om inkluderande annonstexter, möjligheten att avancera på arbetsplatsen och hållbara rekryteringsstrategier.

Förstå för delmål 5.5 utgörs med samma motivering som för delmål 5.4. Fyra informanter visar således en förståelse för delmålet. Denna tolkning motsvarar xx i analyschemat.

Ifråga kring *vilja* berättar en informant om att personen arbetar på en kvinnodominerad förvaltning vilket resulterat i majoritet kvinnliga chefer. Informanten säger:

“[...] vi är en kvinnodominerad arbetsplats och procentuellt sett tillfaller de mer kvalificerade tjänsterna kvinnorna”

Efter att ha gjort en analys av förvaltningen tog HR-avdelningen på den aktuella förvaltningen fram en modell med ett “lönebox”-system där yrkesroll, utbildning och tidigare meriter sattes mot varandra. Detta resulterade i ett mer jämlikt lönesystem mellan de anställda. Systemet har resulterat i en högre lön för lågstatusyrken inom förvaltningen, som exempelvis vaktmästare och receptionist. Liknande löneanalyser och åtgärder visar ytterligare tre informanter prov på i sina svar. Denna tolkning motsvarar xx i analyschemat baserat på *handlingskraft* i kodningsschemat

Kunna för delmålet utgörs med samma motivering som för delmål 5.4. Fyra informanter visar således en kunna för delmålet. Denna tolkning motsvarar xx i analyschemat.

Delmål 5.5	
Förstå	xx
Vilja	xx
Kunna	xx

7.6 Delmål 5.6 - Säkerställa allmän tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och reproduktiva rättigheter i enlighet med överenskommelserna i handlingsprogrammet om befolkning och utveckling, Pekingplattformen samt slutdokumenten från respektive översynskonferens.

- a. Genomföra reformer för att ge kvinnor lika rätt till ekonomiska resurser, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till finansiella tjänster, arv och naturresurser, i enlighet med nationell lagstiftning.*
- b. Öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik, för att främja kvinnors egenmakt.*
- c. Anta och stärka välgrundad politik och genomförbar lagstiftning för att främja jämställdhet och öka alla kvinnors och flickors egenmakt på alla nivåer.*

Detta delmål skiljer sig något från de övriga då delmålet rymmer ytterligare tre (a, b, c) undermål till delmål 5.6. Detta har jag tagit i åtanke och mitt kriterium för kodningen i analys-schemat har beslutats om ifall informanterna visar kunskap på något av de tillhörande undermålen. Därmed har undermålen varit av lika stor vikt som generell kunskap om delmål 5.6. Undermål 5.6 a, b, c och delmål 5.6 har med andra ord lika stor bäring för resultatredovisningen.

Ett förtydligande för delmålet har dock gjorts och flickors- och kvinnors egenmakt har stått i centrum när jag analyserat informanternas svar. Med detta menar jag rätten till sin kropp, kunskap om sexuella och reproduktiva rättigheter, samt kvinnors hälsa. Interna reformer och lagstiftning för att främja kvinnors deltagande med samma ekonomiska rättigheter har redan vidrörts i resultatredovisningen.

I *förstå* för detta delmål 5.6 berättar en informant att kvinnor drabbas av ohälsa i högre grad och att personen i sitt arbete föreläser om kvinnors utsatthet, relaterat till Agenda 2030. Personen anser att kvinnor ska ha lika förutsättningar som männen till en jämställdhet hälsa.

På sätt urskiljer jag en direkt koppling mellan Agenda 2030 och informantens koppling till kvinnors hälsa. Denna tolkning motsvarar x i analyschemat baserat på *kunskap om delmål* i kodningsschemat.

Tre informanter visar svar på en *vilja* för delmål 5.6. En av informanterna arbetar på att skapa inkluderande omklädningsrum så varje person oavsett kön skall känna en trygghet till sin kropp. Detta är inte specifikt knutet till enbart kvinnor och är inte ett tillräckligt argument för att koda in ett x i analyschemat. En annan informant arbetar med att hålla i föreläsningar kring ämnet kring kvinnors rätt till en jämställd hälsa. Denna informant ingår i en arbetsgrupp tillsatt på stadsledningskontoret där informanten vanligtvis har kommuncentralt ansvar för frågor kring hedersrelaterat våld och förtryck. Utöver denna informant ingår det övrig tjänstepersonal med ansvar för stadsutveckling, ledningsstab och folkhälsa. Tillsammans planerar de ett riktat arbete mot Agenda 2030. Eftersom det ingår en person i denna arbetsgrupp som arbetar med folkhälsa anser jag att det uppfyller kravet för *samordning* i tolkningen av *vilja* i mitt kodningsschema. Dessvärre kodas vilja för delmål 5.6 som ett 0 i analyschemat. Detta då informanten inte visar på ett konkret arbetssätt som kan relateras till 5.6 eller 5.6 a, b, c med uteslutande fokus på kvinnlig hälsa.

Ifråga kring *kunna* visar tre informanter prov på ett arbetssätt som kan kopplas till delmål 5.6 med fokus på flickor och kvinnors kroppsliga rättigheter. Det är samma informanter som omnämns ovan gällande *vilja*. Samma argumentation förs för *kunna* som för faktor *vilja* ovan vilket borde resulterat i kodningen 0 i analyschemat. Dock lyfter en av dessa informanter en intressant förändring i Göteborgs stads kommunarbete:

“Vi håller på att ta fram en ny plan, vi gillar ju att arbeta utefter planer, och det ska vara ett styrande dokument som vi håller på och tar fram. Den kommer komma nästa år och det kommer vara stadens första SRH-plan⁴ och det känns jättespännande!”⁵

⁴ SRH betyder sexual and reproductive health. Det är gemensamma förhållningsregler som United Nations Population Fund (UNFPA) stiftat (UNFPA 2011).

⁵ Eftersom stadens SRH-plan ännu inte är klar blir citatet inte lika relevant för *vilja* och inkluderas inte i den argumentationen. Att citatet ingår för *kunna* är p.g.a *tillgång externt eller internt* i kodningsschemat. Det finns personal (kompetens) som går att relatera till delmål 5.6.

Detta citat går att relatera direkt till kvinnors förbättrade möjlighet till sexuella och reproduktiva rättigheter. Därför blir kodningen för *kunna* i delmål 5.6 ett x i analyschemat baserat på *intern tillgång av kompetens* i kodningsschemat.

Delmål 5.6	
Förstå	x
Vilja	0
Kunna	x

Det slutgiltiga analyschemat efter resultatsammanställningen ser ut på följande sätt:

Delmål	5.1	5.2	5.3	5.4	5.5	5.6
	Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt.	Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.	Avskaffa alla skadliga sedvänjor, såsom barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning.	Erkänna och värdesätta obetalt omsorgs- och hushållsarbete genom att tillhandahålla offentliga tjänster, infrastruktur och socialt skydd genom att främja delat ansvar inom hushållet och familjen, i enlighet med vad som är nationellt lämpligt.	Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.	Säkerställa allmän tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och reproduktiva rättigheter 5.a Genomföra reformer för att ge kvinnor lika rätt till ekonomiska resurser [...] 5.b Öka användningen av gynnsam teknik [...] 5.c Anta och stärka välgrundad politik och genomförbar lagstiftning för att främja jämställdhet [...] på alla nivåer.
Förstå	xx	x	0	xx	xx	x
Vilja	xx	0	0	xx	xx	0
Kunna	x	0	0	xx	xx	x

Figur 3. Fullständigt analyschema efter att informanternas svar kodats och matats in

7.7 Problematisering av resultatolkning

Inför utformningen av intervjuguiden övervägdes alternativet att ställa frågor med direkt anknytning till respektive delmål. Eftersom mitt syfte är att granska förutsättningar med hjälp utav kommunens arbete rörande jämställdhet och sedan relatera informanternas svar till delmålen uteslöt jag den möjligheten. Det var av intresse att se vilka aspekter av jämställdhet som informanterna lyfte på eget bevåg och jag ville därmed inte "leda" informanterna. Jag ville inte heller bistå informanterna med respektive delmål då jag ville undersöka vilken generell kunskap det finns om direktivet och dess upplägg. En poäng som jag vill lyfta är att det säkerligen finns ett påbörjat arbete som kan vidröra delmålen för det globala jämställdhetsmålet. Arbets sättet för resultatredovisningen utgick från transkriberingarna och den data informanterna bistod mig med. Därmed är jag införstådd i att det kan finnas kommunsatsningar och övrigt kommunarbete som inte kommit med i studien.

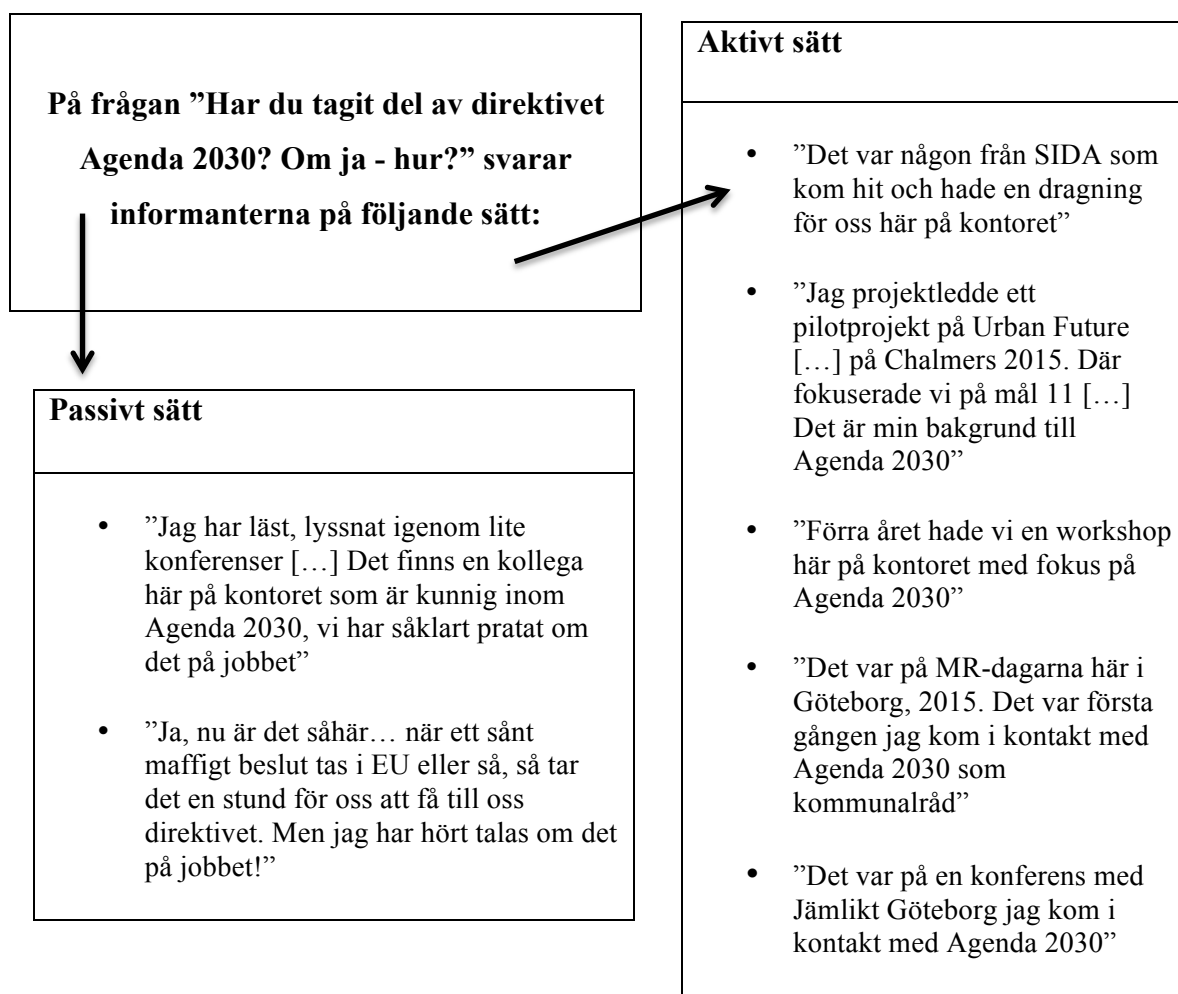
8. Analys

Resultatet av min studie visar att Göteborgs kommuns befintliga arbete går att i stor utsträckning relatera till delmål 5.1, 5.4 och 5.5. En förklaring till detta resultat kan vara att formuleringen av dessa delmål är applicerbara för en svensk kontext. Diskriminering och att tillhandahålla samt möjliggöra för kvinnor att delta inom arbetslivet har länge varit viktiga jämställdhetsfrågor för Sverige och för svenska kommuner (se t.ex. Alnebratt & Rönnblom 2016; Callerstig 2014). Svårigheten med att relatera kommunens arbete till delmål 5.2, 5.3 och i viss mån 5.6 tror jag beror på att formuleringen av dessa delmål är svåra att relatera till en svensk kontext. Problematiken med exempelvis tvångsäktenskap, människohandel samt en ojämsälld tillgång till kunskap om sexuella- och reproduktiva rättigheter tror jag inte är ett lika utbrett problem i Sverige som i exempelvis u-länder.

I enlighet med Lundquists (1992) implementeringsteori går det att utifrån informanternas svar urskilja att det finns en förståelse för de flesta delmål (med undantag för delmål 5.3) i det befintliga kommunarbetet. Informanterna relaterar genomgående sina svar till olika direktiv, personer och enheter inom Göteborgs kommun. Informanterna lyfter även medborgardialog, medborgarservice och yrkanden från civilsamhället som viktiga aspekter

för deras kommunarbete. En koppling till näringslivet går att urskilja då två informanter nämner ett samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i sina svar. Således går det att se prov på ett samarbete mellan samhällsnivåerna: lokal nivå, det civila samhället samt näringslivet, vilket är en förändring Agenda 2030 medför.

Svårigheten att relatera informanternas svar till *förstå* gällande delmål 5.2, 5.3 och 5.6 till fullo tror jag påverkas av en otydlighet kring hur det övergripande arbetet med Agenda 2030 skall struktureras och ledas i Göteborgs kommun. Generell kunskap och information om Agenda 2030 har tjänstepersonerna fått till sig på olika sätt, vilket jag tror kan ha en inverkan på förståelsen hos informanterna. Samtliga informanter har tagit del av Agenda 2030 via arbetet. Där har jag lyckats identifiera två olika sätt som informanterna tagit del av direktivet på:

Figur 4. Identifierade synsätt till hur informanterna tagit del av Agenda 2030

Genom att vara aktiv i sitt kunskapssökande kan detta indikera på att det finns ett intresse för Agenda 2030 hos de informanter som sökt sig till information om direktivet på ett aktivt sätt. Med detta menar jag inte att informanterna som på ett passivt sätt tagit till sig information om direktivet har ett mindre intresse av att implementera Agenda 2030. Snarare tror jag att personerna med ett aktivt sökningssätt naturligt har en större förståelse och en annan utgångspunkt för delmålen, vilket kan ha påverkat min resultatredovisning.

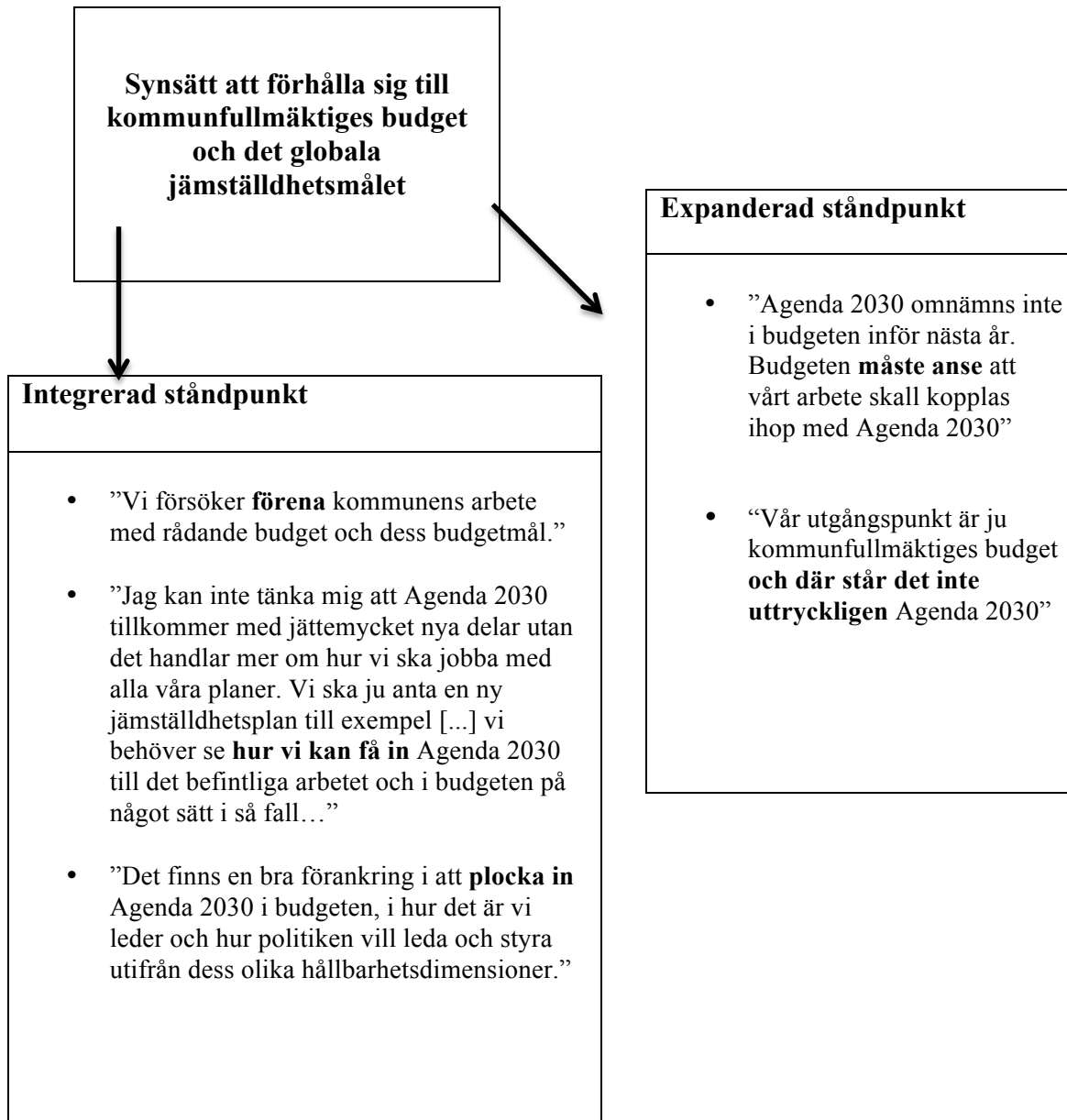
I kodningen för *vilja* är resultatet tudelat. Uppsatsen visar på att Göteborgs kommun har en stark handlingskraft och en vana av att implementera beslut från nationellt, EU samt FN-håll. Detta resulterar i kodningen xx för delmål 5.1, 5.4 och 5.5. Upplevelserna ifrån informanterna själva samt min egen tolkning av deras svar inhyser en stor tilltro till att Göteborgs kommun är duktiga och villiga till att arbeta med de globala målen, men att de inte vet hur. Detta syns i delmål 5.2, 5.3 och 5.6 då kodningen för vilja är 0. Hade det funnits en tydlighet kring hur tjänstepersonerna skall strukturera sitt arbete är jag övertygad om att informanterna hade uppfyllt minst ett x i analys-schemat för delmål 5.2, 5.3 och 5.6. Kodningen 0 (i delmål 5.3 och 5.6) kan tolkas som något hård, vilket också påverkar det färdiga analys-schemat.

Fem av informanterna nämner även att en ny jämställdhetsplan håller på att stiftas för staden och förhoppningen är att det globala jämställdhetsmålet skall omnämnas i denna plan. Samma informanter menar att direktiv och handlingsplaner är ett effektivt sätt att samordna kommunarbetet på. Alla medverkande informanter menar på att det råder en osäkerhet på exakt hur arbetet med Agenda 2030 bör utformas. Deras förhoppning är att integrera in det globala jämställdhetsmålet i det befintliga arbetet och inte ha det som ett sidospår i deras arbete.

Kommunfullmäktiges budget styr stadens arbete, ekonomi och resurser. Samtliga informanter omnämner denna budget, vilket är en viktig faktor som påverkar det teoretiska begreppet *kunna* i Lundquists (1992) implementeringsteori. Med budget och övriga resurstillgångar har jag utifrån fem informanters svar identifierat två spår som kan relateras till *kunna* (Lundquist 1992).

1. En vilja att integrera in Agenda 2030 till den befintliga budgeten.
2. En vilja att expandera och tydligt prioritera arbetet mot Agenda 2030 i budgeten.

Detta är en illustration av svaren:

Figur 5. Identifierade synsätt på stadens budget utifrån informanternas svar. Kategoriseringen har gjorts utifrån de fetmarkerade orden.

Oavsett om informanten har en integrerad eller expanderad ståndpunkt pekar samtliga informanter på att det saknas en gemensam systematik i staden relaterat till hur arbetet skall ledas. Därmed visar uppsatsen på att Göteborgs kommun brister något i att *kunna* gällande fyra delmål (5.2, 5.3 och till viss del 5.1, 5.6). Detta menar jag kan bero på att budgeten styr kommunarbetet och det saknas en systematik för hur budgeten bör fördelas och formuleras.

Inom det teoretiska begreppet *kunna* (Lundquist 1992) ryms utifrån min tolkning klarhet, tydlighet, budget och resurser. Tjänstepersoner inom Göteborgs kommun behöver få veta om arbetet med Agenda 2030 skall utgå ifrån en integrerad eller expanderad ståndpunkt. Finns det en enhetlig uppfattning om detta ser jag inga större motsättningar med att lyckas implementera det globala jämställdhetsmålet på en lokal nivå. Detta går i linje med Forsbergs (2002) forskning, men motsäger sig Lundquists (1992) teori något. I fallet Göteborgs kommun brister inte implementeringskedjan i faktorn *vilja* eller *förstå*, utan i faktorn *kunna*. Därför utgör *kunna* en viktigare faktor för den lokala nivån än vad Lundquists (1992) implementeringsteori anser.

Det finns ingenting som talar för att det universella fokus Agenda 2030 medför skulle vara något negativt. Informanterna tycker snarare att det är bra, då direktivet kan appliceras på flera kontexter och i olika länder. Som rubriken för denna uppsats antyder – vissa länder prioriterar inte jämställdhet i lika stor utsträckning. Problematiken med direktivet Agenda 2030 för en svensk kontext är enligt en informant:

”[...] mål 5 inte innehåller något om maskulinitetsnormer”

Att inkludera maskulinitetsnormer för en global kontext känns i dagsläget osannolikt. Som en annan informant säger:

”Krig är det värsta som kan drabba rättsarbete och vi har haft det värsta kriget någonsin. Flyktingströmmarna... Människor kämpar för att överleva – att prata om jämställdhet, det är bara lyx”

9. Slutsatser

Svaret på studiens forskningsfråga *Hur ser förutsättningarna ut att inom Göteborgs kommun lyckas med implementeringen av det globala jämställdhetsmålet i Agenda 2030?* visar sju informanternas svar på relativt goda förutsättningar. *Vilja* som enligt Lundquists (1992) implementeringsteori sägs vara den viktigaste faktorn vid implementering av policys är inte den mest centrala faktorn för Göteborgs kommun.

Studien visar också att det finns skillnader mellan kommunens förutsättningar ifråga om att *vilja, förstå* samt *kunna*. Faktorerna är tätt sammankopplade men det är faktorn *kunna* som studien visar kan påverka implementeringsprocessen av Agenda 2030. Studien visar på att tjänstemän inom Göteborgs kommun i de flesta fall har en stark samordning, handlingskraft och även förståelse för sitt arbete när det finns tydligt förmedlade direktiv. Informanterna visar på att det saknas en systematik i staden samt en gemensam arbetsmetod för implementering. Kommunens budget styr stadens arbete och fem informanter efterfrågar att budgeten i någon mån skall inkludera Agenda 2030.

Som en informant själv beskriver det:

”[...] det är viktigt att staka ut gemensamma strukturer så det inte blir någonting som ligger utanför utan något som integreras i det som görs. Jag tror på att skapa stöd – det är också viktigt, att det finns personer som arbetar med de här frågorna och som kan driva arbetet med Agenda 2030. Kompetensen behöver öka, man behöver kompetensstöd.”

Därmed visar informanterna att *kunna* är en viktigare faktor för att skapa förutsättningar för att lyckas med implementeringen av policyn Agenda 2030 samt det globala jämställdhetsmålet. Sammantaget går det att hävda att förutsättningarna anses goda i kommunen men att det krävs tydlighet, ett rakt språk inom kommunens interna direktiv och även i budgetens omfattning och formulering.

10. Käll- och litteraturförteckning

Internetkällor:

FN-förbundet. (2017). *Agenda 2030 – globala mål för hållbar utveckling*. Hämtad 2017-12-29, från <https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/vad-gor-fn-2/fns-arbete-for-utveckling-och-fattigdomsbekampning/agenda-2030-globala-mal-for-hallbar-utveckling/>

FN:s Utvecklingsprogram. (UNDP). u.å. *Milleniemalet*. Hämtad 2017-12-04, från <http://www.millenniemalet.nu/malen-2/>

FN:s Utvecklingsprogram. (UNDP). u.å. *Så kom målen till*. Hämtad 2017-12-04, från <http://www.millenniemalet.nu/malen-2/sa-kom-malen-till/>

FN:s Utvecklingsprogram. (UNDP). u.å. *Öka jämställdhet mellan kvinnor och män*. Hämtad 2017-12-18, från <http://www.millenniemalet.nu/oka-jamstalldheten-mellan-kvinnor-och-man/>

FN:s Utvecklingsprogram. (UNDP). u.å. *Öka jämställdhet mellan kvinnor och män. Mycket återstår för målet om ökad jämställdhet*. Hämtad 2017-12-19, från <http://www.se.undp.org/content/sweden/sv/UNDP%20Sverige/agenda-2030/mdgoverview/overview/mdg3/>

Göteborgs stad. (u.å.). *Jämlikt Göteborg*. Hämtad 2017-11-28, från http://goteborg.se/wps/portal/enhetssida/jamlikt-goteborg!/ut/p/z1/jY3LCsIwFES_xS_I3Bhjt7e0Jj4wmrSo2UhWUtDqQvx-K7iwCNrZDcyZI6LYi9imR3NK9-bapnPXD1EflTSghallDGtwVXA5zzwFR2LXH2RTA7C369qqikKaiEN49MLIvczHgHFyGP9jEL_uP0VvfkMFk3rxlmbgbamdLxWwmvzz3y51Fx49AXJTyds!/dz/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/

Göteborgs stad. (u.å.). *Kommunens organisation*. Hämtad 2017-12-29, från https://goteborg.se/wps/portal/start/kommun-o-politik/kommunens-organisation!/ut/p/z1/04_Sj9CPykyssy0xPLMnMz0vMAfljo8ziTYzcdQy9TAy9DRzDzA0cLQONvUPcggyDDQ30wwkpiAJKG-AAjgb6BbmhigC50cgs/dz/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/

Göteborgs stad. (2016). *Mål och inriktningsdokument för Göteborgs Stads budget 2017*. Hämtad 2017-11-28, från http://goteborg.se/wps/wcm/connect/645bef67-b61c-471a-b802-8de397986db2/Budgetf%C3%B6rslag+2017_+S_MP_V_Fi.pdf?MOD=AJPERES

Göteborgs stad. (2017). *Mål och inriktningsdokument för Göteborgs Stads budget 2018*. Hämtad 2017-11-28, från [http://www4.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/332CE8D6E991127FC125813D005319A9/\\$File/SMPV.pdf?OpenElement](http://www4.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/332CE8D6E991127FC125813D005319A9/$File/SMPV.pdf?OpenElement)

Regeringen. (2017). *Globala målen och Agenda 2030*. Hämtad 2017-11-02, från <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/>

Regeringen. (2015). *Jämställdhetsintegrering*. Hämtad 2017-11-15, från <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/jamstallldhet/jamstalldhetsintegrering/>

Regeringen. (2017). *Mer om jämställdhetspolitikens mål*. Hämtad 2017-11-15, från <http://www.regeringen.se/artiklar/2017/01/mer-om-jamstalldhetspolitikens-mal/>

Regeringen. (2017). *Skolplikt från sex års ålder*. Hämtad 2017-12-18, från <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2017/08/skolplikt-fran-sex-ars-alder/>

Riksdagen. (2016). *På väg mot en jämställd riksdag men utmaningar kvarstår*. Hämtad 2017-12-19, från <http://www.riksdagen.se/sv/aktuellt/2016/maj/18/pa-vag-mot-en-jamstallld-riksdag-men-utmaningar-kvarstar/>

Statistiska centralbyrån. (2017). *Statistisk uppföljning av Agenda 2030*. Hämtad 2017-12-19, från https://www.scb.se/contentassets/404caaf5c86740939115864265d2c95e/mi1303_2017a01_br_x41br1701.pdf

Skolverket. (2016). *Skolplikt och rätt till utbildning*. Hämtad 2017-12-19, från <https://www.skolverket.se/regelverk/juridisk-vagledning/skolplikt-och-ratt-till-utbildning-1.126411>

Sveriges kommuner och landsting, SKL. (2017). *Kommungruppsindelning 2017*. Hämtad 2017-12-29, från <https://skl.se/tjanster/kommunerlandsting/faktakommunerochlandsting/kommungruppsindelning.2051.html>

Sveriges kommuner och landsting, SKL. (2017). *Om Agenda 2030*. Hämtad 2017-11-15, från <https://skl.se/demokratiledningstyrning/euinternationellt/agenda2030/omagenda2030.9611.html>

Sveriges kommuner och landsting, SKL. (2016). *Öppna jämförelser. Jämställdhet - 2016: en grundläggande rättighet*. Hämtad 2017-11-28, från <http://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7585-413-7.pdf?issuusl=ignore>

UNFPA. (2011). *Planning and implementing and Essential Package of Sexual and Reproductive Health Services*. Hämtad 2017-12-26, från <http://www.unfpa.org/resources/planning-and-implementing-essential-package-sexual-and-reproductive-health-services>

Litteraturförteckning:

Alnebratt, K., & Rönnblom, M. (2016). *Feminism som byråkrati: Jämställdhetsintegrering som strategi*. Stockholm: Leopard.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder 2:a upplagan*. Malmö: Liber.

Callerstig, A. (2014). *Making equality work ambiguities, conflicts and change agents in the implementation of equality policies in public sector organisations*, Linköping: Linköping University, Department of Thematic Studies, Gender Studies.

Council of Europe. (1998). *Gender Mainstreaming: Conceptual Framework, Methodology and Presentation of Good Practices*. Council of Europe.

Daly, M. (2005). *Gender Mainstreaming in Theory and Practice*. *Social Politics: International Studies in Gender, State and Society*, 12(3), 433-450.

Esaiasson, P, Gilljam, M, Oscarsson, H, Wängnerud, L. (2017) *Metodpraktikan*, 5:e upplagan. Nordstedts förlag.

Fehling, M., Nelson, B.D. & Venkatapuram, S. 2013. Limitations of the Millennium Development Goals: a literature review. *Global Public Health*.

Forsberg, B. (2002). *Lokal Agenda 21 för hållbar utveckling: En studie av miljöfråga i tillväxtsamhället*. Umeå: Umeå universitet.

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun 3:e upplagan*. Lund: Studentlitteratur.

Lipsky, M. (1980). *Street-Level Bureaucracy. Dilemmas of the Individual in Public Services*. New York: Russell Sage Foundation.

Lundquist, L. (1992). *Förvaltning, stat och samhälle*. Lund: Studentlitteratur.

Pincus, I. (1998) Jämställdheten och kommunerna. I Baude, A., Hansson, P., Olsen, D., Persson, I-M. & Robertsson, H. (red.) *Genus i Praktiken - på hans eller hennes villkor?* Stockholm: Jämställdhetsarbetarens förening (JA), s. 62-75

Razavi, S. (2016). The 2030 Agenda: Challenges of implementation to attain gender equality and women's rights. *Gender & Development*.

Rothstein, B. (2010). *Vad bör staten göra? 3:e upplagan*. SNS Förlag, Stockholm.

Statens Offentliga Utredningar. *Utredningen om stöd för jämställdhetsintegrering i staten*.

(2007). *JämStöds praktika: Metodbok för jämställdhetsintegrering*: Metodbok från JämStöd. Stockholm: Fritze.

Wahl, Anna, Charlotte Holgersson, Pia Höök och Sofie Linghag. 2011. *Det ordnar sig: Teorier om organisation och kön*. 2:a upplagan. Lund: Studentlitteratur.

Walby, S. (2005). Gender Mainstreaming: Productive Tensions in Theory and Practice. *Social Politics: International Studies in Gender, State and Society*, 12(3), 321-343.

Winter, S. (2006) Implementation. i Peters, B., & Pierre, J. (2006). *Handbook of public policy*. London: SAGE

11. Bilaga 1 – Agenda 2030

Källa: Regeringen. (2017). *Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling*. svensk översättning av FN:s Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development.

12. Bilaga 2 – Intervjuguide Agenda 2030

Tid:

Plats:

Informant:

Inledning:

- Förklara uppsatsens syfte
- Intervjun kommer att spelas in och raderas efter uppsatsen godkänns
- Vill gärna kunna använda informantens namn i uppsatsen

Personligt:

1. Kan du berätta lite om din befattning och roll inom kommunen?
2. Hur länge har du jobbat inom kommunen?
3. Hur länge har du jobbat med jämställdhetsfrågor/implementering inom kommunen?
4. Kan du beskriva den egna verksamheten? Hur arbetar ni med jämställdhetsfrågor?

Tema 1: jämställdhetsintegrering

1. Hur har kommunen tidigare arbetat med jämställdhetsintegrering?
2. Vilka konkreta åtgärder har kommunen gjort för att lyckas med jämställdhetsintegrering?
3. Vilka effekter har dessa åtgärder åstadkommit?
4. Hur ser du på att det tillkommit ytterligare krav på implementering av jämställdhetsmål, som Agenda 2030 medför?
5. Vad tror du krävs för att lyckas med implementering?

Tema 2: förståelse

1. Har du fått ta del av Agenda 2030 och dess 17 globala mål?
[Om ja]- *hur och när?*
[Om nej] – *varför inte?*

2. Vad har ni i kommunen fått för direktiv och riktlinjer angående Agenda 2030 ifrån regeringens håll?
3. Förstår du hur du som tjänsteman/politiker i kommunen skall agera och jobba för att arbeta i enlighet med Agenda 2030?

Tema 3: kunna

1. Har ni gjort någon omorganisation inom kommunens arbete, som har direktfokus på Agenda 2030?
2. Tror du att ni kan lyckas implementera Agenda 2030 och nå upp till dess målsättningar?
3. Har ni tillräckligt med resurser för att lyckas med Agenda 2030?
4. Finns det riktade budgetsatsningar eller dylikt med fokus på Agenda 2030?

Tema 4: vilja

1. Ser du några hinder med direktivet, som kan hämma implementeringsprocessen av Agenda 2030?
2. Har dina arbetsuppgifter förändras på något sätt efter Agenda 2030 trädde i kraft?
3. Vad tror du krävs för att lyckas implementera det globala jämställdhetsmålet?
4. Ser du några skillnader mellan jämställdhetsintegrering som nationell strategi och de globala jämställdhetsmålen inom Agenda 2030?

Avslutande fråga:

Om du får spåna fritt, hur väl tror du att Göteborgs kommun kommer lyckas implementera och förhålla sig till Agenda 2030?

Under intervjun kan det hända att **uppföljningsfrågor** som ”skulle du kunna utveckla detta ytterligare?” samt **specificerande frågor** som ”vad gjorde du då?”, ”hur påverkade detta dig och ditt arbete?” att ställas (Kvale & Brinkmann 2014, s. 176-7). Intervjuguiden betraktas mer som ett vägledande dokument och som anpassas efter informanten och vårt samtal.

13. Bilaga 3 – Informantförteckning

Inger Rydström [2017-11-10]

Eva-Marie Kjellström [2017-11-23]

Tatjana Marin Kartal [2017-11-27]

Helen Arfvidsson [2017-11-29]

Seroj Ghazarian [2017-12-18]

Mariya Voyvodova [2017-12-20]

Sandra Moberg [2017-12-20]

Inom hakparentes anges datum för när intervjun ägde rum. Transkribering för samtliga intervjuer finns att tillgå vid förfrågan.

Första informanten uppsöktes genom att ringa stadsledningskontorets växel. En *målinriktad* strategi för urval av informanter valdes. Syftet har varit att träffa informanter med kunskap och erfarenhet av att arbeta med jämställdhet och implementering (Bryman 2011, s. 434-5). Därmed ombads jag att bli kopplad till en person med ansvar för jämställdhetsintegrering inom kommunen och ett möte bokades in. Vidare användes urvalsmetoden *snöbollsurval*. Detta innebär att informanten ger vidare förslag på informanter att kontakta som kan tillföra intressanta tillägg för uppsatsens syfte. Metoden är vanlig att använda när det är svårt för att få kontakt med en grupp av personer som det på förhand inte går att fastställa en urvalsram för (Bryman 2011, s. 196).

Utöver dessa kontaktades även sex kommunpolitiker via mejl (se bilaga 4.) med förfrågan om att medverka i examensarbetet. Responsen var låg. Av sex kontaktade kommunpolitiker fick jag två svar. Kommunpolitiker 1 avböjde min förfrågan. Kommunpolitiker 2 svarade efter ca. tre veckor och tackade ja till medverkan i studien.

14. Bilaga 4 - Mejl till kommunpolitiker

Hej xx*!

Mitt namn är Azra Halalkic och jag skriver för tillfället ett examensarbete i statsvetenskap vid Göteborgs universitet. Syftet med uppsatsen är att undersöka förutsättningarna för att lyckas implementera Agenda 2030, med fokus på framförallt mål. 5, som handlar om jämställdhet. Metodvalet för min uppsats är informantintervjuer och jag har valt att avgränsa mig till att utföra intervjuer med tjänstemän och politiker inom Göteborgs kommun.

Efter att ha sökt mig omkring på Göteborgs stads hemsida fann jag att du sitter som xx i xx. Som förtroendevald politiker och xx i xx är min förhoppning att du har kunskap om jämställdhet och även om Agenda 2030, som är centralt för uppsatsens syfte. Bland annat är jag intresserad av att kartlägga hur kommunen arbetar med jämställdhetsfrågor och hur man prioriterar och fördelar kommunens budget och resurser.

Jag undrar således om du skulle ha tid och möjlighet att vara en av mina informanter för mitt examensarbete? Det hade varit väldigt kul om du skulle vilja ställa upp! Intervjun beräknas ta ca. 30-40 minuter och jag planerar att genomföra intervjuer under november månad.

Tack på förhand!

Med vänliga hälsningar,
Azra Halalkic
Statsvetarstudent vid Göteborgs universitet

*xx- anpassas efter mottagaren